

Variksenmarjadyynit

Uralkade permanenta sanddyner med kråkris

Luontodirektiivin luontotyyppi (liite I)

Luontodirektiivin ensisijaisesti suojeltu luontotyyppi

BOR suojelutaso epäsuotuisa huono, heikkenevä

Koodi: 2140

Kuva: Anne Raunio

Luonnehdinta

Dyynit syntyvät tuulen liikuttaessa ja kasatessa hiekkaa, ja ne muodostavat merenrannoille yleensä useista dyynityypeistä koostuvia kehityssarjoja. Variksenmarjadyynit on kehityssarjassa yleensä myöhäisvaiheen dyynityyppi, jonka takana alkavat metsäiset dyynit. Maasto voi variksenmarjadyyneillä olla melko tasaista, mutta variksenmarjakasvustot voivat myös muodostaa pyöreitä dyynikumpuja, jotka kohoavat tasaisiksi kuluneilta hiekkapinnoilta.

Dyynityyppiä kutsutaan myös ruskeiksi dyneiksi, koska ehdoton valtalaji on variksenmarja, joka antaa maastolle ruskehtavan sävyn. Muita tavallisia lajeja ovat mm. sianpuolukka ja hanhenpaju.

Variksenmarjadyyneiden luonnontilaisuuden kannalta keskeisiä piirteitä ovat variksenmarjan runsaus ja elinvoimaisuus, kasvillisuuden kulumattomuus (ei laajoja paljaan hiekan pintoja) sekä puiden ja pensaiden vähäisyys. Esiintymän arvoa nostaa, jos luontotyyppi on osa luontaista dyynien kehityssarjaa.

Levinneisyys

Variksenmarjadyynejä on paikoittain Suomen rannikolla, pääasiassa laajoilla rannikkodyynialueilla mm. Hailuodossa, Kalajoella, Kokkolan Vattajalla, Uudessakaarlepyyssä ja Hankoniemellä. Pienempiä, yksittäisiä esiintymiä on myös mm. Itäisellä Suomenlahdella, jossa kokonaisia dyynien kehityssarjoja ei ole.

Nykytila ja uhkatekijät

Variksenmarjadyyneiden pinta-ala on vähentynyt, koska avoimet dyynimme ovat kiihtyvää vauhtia metsittyneet yleisen rehevöitymiskehityksen myötä. Toisaalta myös kulutus on aiheuttanut variksenmarjadyyneille laajoja kokonaan kasvittomia laikkuja. Myös rakentaminen on paikoin hävittänyt dyynejä.

Metsittyminen ja kuluminen säilyvät myös tulevaisuuden uhkina, mutta rakentaminen suoraan dyynien päälle on loppunut, koska vähäpuustoiset dyynit on luonnonsuojelulailta suojeltava luontotyyppi. Uusia tulevaisuuden uhkia ovat ilmastonmuutokseen liittyvä merenpinnan nousu sekä tuuliolosuhteiden muutokset, jotka voivat vaikuttaa dyynejä synnyttäviin ja ylläpitäviin luonnon prosesseihin.